

NRO 2/2023

PAPU

Pakilan
siirtola-
puutarha
— 1948 —

PAKILAN SIIRTOLAPUUTARHAYHDISTYKSEN JULKAISU

PAKILAN HALLITUS 2023

NIMI & TEHTÄVÄT	PUHELIN	SÄHKÖPOSTI	MÖKIN NRO
Annu Brotherus <i>Puheenjohtaja</i>	050 307 8308	puheenjohtaja@pakilansiirtolapuutarha.fi	213
Ulla Hyytiäinen <i>Lastentoimikunta Hallituksen yhteyshenkilö</i>	040 536 4714	ullapuh@gmail.com	29
Riikka Kettunen <i>Kerhotaloimikunta</i>	040 194 7300	riikkah.kettunen@gmail.com	190
Niklas Koppatz <i>Varapuheenjohtaja Rakennus- ja sähkötoimikunta</i>	050 360 1698	niklas.koppatz@gmail.com	127
Aura Loikkanen <i>Sihteeri Ympäristötoimikunta</i>	040 508 5006	sihteeri@pakilansiirtolapuutarha.fi	155
Anne Runsas <i>Kerhotaloimikunta Kerhotalon vuokraus</i>	040 750 3066	runsasanne@gmail.com	200
Juha Saukkonen <i>Urheilutoimikunta Isäntä</i>	050 529 0299	isanta@pakilansiirtolapuutarha.fi	320
Leila Timonen <i>Tiedotustoimikunta</i>	040 544 5992	leilatimonen@gmail.com	90
Sini Vedenoja	0400 538542	vedenoja.sini@gmail.com	35

PAPUN TOIMITUS

Päätoimittaja: Annu Brotherus

Toimitussihteeri: Leila Timonen

Toimitus 2/23: Maikku Liedenpohja,

Leila Koivuniva, Sakari Sarho

Kansikuva: Yksityiskohta taitelija Eleonor Pritzin maalaamasta sähkökaapista / Leila Timonen

Taitto: Ella Vedenoja

Painopaikka: Tikkurilan Paino Oy

Painos: 340 kpl

HYVÄ MÖKKILÄINEN!

Pakilan siirtolapuutarhayhdistys perustettiin 14.8.1948, siis 75 vuotta sitten. Paljon on aikojen saatossa tapahtunut, monia arvokkaita perinteitä on säilynyt ja uusia kehitynyt. Se, mitä haluamme puutarha-alueen toimintatavoista säilyttää ja mihin suuntaan haluamme puutarha-alueitamme kehittää, riippuu meistä itsestämme – ja kaupungista. Olemme kaupungin puistoaluetta ja meitä kaikkia mökkiläisiä sitovat kaupungin määräykset ja säännöt. Näissä raameissa voimme luoda pakilalaista yhteisöllisyyttä, se on vahvuuttamme.

Tänä kesänä hallitus on toimissaan pannonnut erityisesti puutarha-alueemme viihtyvyyden lisäämiseen. Kerhotaloa ja sen ympäristöä on kunnostettu, perennapenkeissä on uusia taimia, vanhan huoltorakennuksen vessat on maalattu ja uuden suihkuja uusittu, viime syksynä maalatul-le kerhotalolle ripustettiin uudet verhot. Saunan puukatos on valmistumassa ja alueen sähkökaapit maalattiin kesäkuussa vaaleahkon vihreiksi. Vaahterapolun sähkökaappiin tilattiin taitelija **Eleonor Pritziltä** taidemaalaus: Mehiläisten hunajakennot ja mehiläisväestö.

Kuvatessaan taideteoksensa taustaideoita Eleonor Pritz nostaa esille mehiläisten symboliikasta viisi teemaa: kova työ ja yhteistyö, harmonia ja järjestys, runsaus ja hedelmällisyys, muutos ja uudelleen syntyminen sekä henkinen yhteys. Teemat sopivat hyvin Pakilan siirtolapuutarhan kulttuuri-identiteettiin.

Ahkera työn, yhtenäisyyden ja yhteistyön arvo näkyy puutarhalla tapahtumina ja juhlina, talkootyönä ja omien palstojen hoitamisena. Harmoniaa ja järjestystä ilmentävät palstojen ja rakennusten yhdenmukai-

suus, runsautta ja hedelmällisyyttä kukkien, marjojen, hedelmien ja viljelykasvien monimuotoisuus. Muutos ja uudelleensyntyminen kuvastavat mahdollisuuttamme muutua ja kehittyä uuden edessä. Henkinen yhteys on sitoutumista pakilalaiseen siirtolapuutarha-aatteeseen.

Vaikka vielä on kesää jäljellä, hallitus valmistautuu jo syksyyn. Normaalien syyskousvalmistelujen ohella hallitus on pohtinut kevätkokouksen evästyksen mukaisesti pitkän tähtäyksen taloussuunnittelua. Kasveluvesijärjestelmän uusimisesta on pyydetty suunnitelma, mutta hintalappua emme vielä tiedä. Aurinkopaneelien hankintaa lähivuosina joudumme arvioimaan uudeleen kerhotalon katon uusimisen yhteydessä. Taloustilanteemme on ollut nyt useamman vuoden poikkeuksellisen hyvä, joten nyt alkaa olla aika päättää, millaisia investointeja yhdistys tulisi tekemään.

Sähkösopimuksemme raukeaa 23.12.2023 ja hallitus on jo pyytänyt sähkötarjouksia. Se, millaisen sopimuksen teemme, vaikuttaa toki talouteen, mutta viime syksyn markkinoiden sähkönhintoja emme onneksi joudu maksamaan. Emme ole nyt pakon edessä, vaan yhdistyksellä on aidosti mahdollisuus tehdä päätöksiä taloudellisista investoinneista.

Sinullakin on mahdollisuus vaikuttaa – tule siis sunnuntaina 24.9.2023 syyskokoukseen tekemään yhdessä hyviä ratkaisuja Pakilan siirtolapuutarhan kukoistamiseksi edelleen!

Annu

UUTTA KUKINTAA KERHOTALOLLA

TEKSTI LEILA KOIVUNIVA

Kerhohuoneen istutusten uudistus on Yrttien viimeisin projekti, joka ilahduttaa kaikkia puutarhalla kävijöitä kerhohuoneen edustalla. Ympäristötoimikunta Yrttien vetäjä **Aura Loikkanen** kertoi Papulle projektin vaiheista.

LUOTIIN UUTTA VAALIEN VANHAA

Vanhan perennanpenkin teema oli dynaaminen, niittymäinen istutus, joka muuttui kesän mittaan ja kukintoja riitti syksyyn saakka. Kasvien haluttiin antaa levitä omia aikojaan, ja tämä oli penkin hoidon kannalta haasteellista. Kasvit oli istutettu yksittäin ja ympäri penkkiä, ja talkoolaiset vuosien varrella ovatkin varmasti kitkeneet osan istutuksista epähuomiossa, koska seassa oli myös luonnonkasveja.

Istutuksen runkona toimineet ikääntyneet rusokuusamat kaadettiin talvella, ja niiden katveeseen oli jo aiemmin istutettu likusterisyreeniä, joka toimii nyt istutuksen jakajana. Ruso-

kuusama haluttiin poistaa myös myrkyllisten marjojen vuoksi, mutta ilmoitustaulun vieressä kasvavan kuusaman annettiin jäädä. Puutarhalla vieraileville lapsille onkin hyvä opettaa, ettei mitään tuntematonta marjaa saa pistää suuhun.

Rusokuusamien alla ei kasvanut juuri mitään, joten poistamisen myötä penkkiin jäi paljon tyhjää tilaa. Alkuperäisessä penkissä isopoimu-lehti oli vienyt paljon tilaa muilta kasveilta. Se on uusimpien listausten mukaan haitallinen laji, ja sen aika oli siksi tullut lähteä. Suuri osa valkoapilasta haluttiin poistaa, sillä kauneudestaan huolimatta se leviää todella voimakkaasti.

Alkuperäistä ideaa penkissä haluttiin vaalia, kuitenkin toiminnallisuutta parantaen. Samoja kasveja istutettiin selkeämmin ryhmiin, jotta kasvien tunnistus olisi helpompaa ja rikkaruohot osattaisiin paikallistaa ja poistaa. Penkissä jo kasvaneita lajeja lisättiin ja hankittiin uudestaan, kun osa alkuperäisistä lajeista oli ajan saatossa kadonnut. Puna-hattu on yksi tällainen paluumuuttaja.

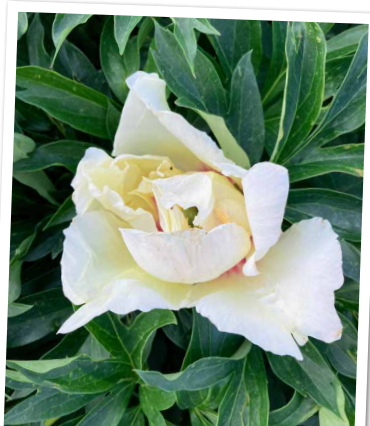
Puutarhan yhteisöllisyys näytti jälleen parhaat puolensa, kun monilta palstoilta tuotiin taimia kukkapenkkiä varten.

◀ ISTUTUSTEN

joukossa on myös luonnonkukkia. Siankäärmöä on sekä keltaisena että punaisena.

▶ ITOH-PIONIN

kukinnot ovat suuria ja kauniin murretun sävyisiä.

◀ **YRTTEJÄ** urakan äärellä. Vasemmalla Yrttien vetäjä Aura Loikkanen, vieressä Henna Rajapuro ja Tiina Parviainen.

▲ **PUNAHATTU** on lääkinnällinen kasvi, jonka kukinto houkuttelee myös pörräisiä.

KUUMAT KESÄT AIHEUTTAVAT KASTELIJOILLE PÄÄNVAIVAA

Penkin ylläpidon ja erityisesti kastelun suhteen Yrteillä on ollut hiukan haasteita, sillä perennanpenkki on paahteisella paikalla. Kesät ovat kuumia ja kuivat kaudet pitkiä. Talkoovoimin kastelu vie tällä hetkellä paljon aikaa, enemmän kuin pienellä porukalla olisi varaa. Yleisiinkin kasteluvuoroihin on ollut viime aikoina haasteita löytää tekijöitä.

Ongelmaan on haettu ratkaisua kastelujärjestelmästä, jota ollaan asentamassa penkkiin. Kastelu voidaan ajoittaa aamuyölle, jolloin vesi imeytyy paremmin, ja penkki saa säännöllisesti tarvitsemansa veden, jotta kukinnot voivat kukoistaa.

MUKAAN TOIMINTAAN

Istutuksen uudistamisen suhteen suurin panostus on takanapäin, ja lopputulosta saamme kaikki ihastella kerhohuoneen edustalla vaikkapa kesäkahviloista ja suihkureissuilla huoltorakennukselle.

Työ on kuitenkin jatkuvaa, penkkiä kitetään ja istutuksia lisätään kesän mittaan pik-

kuhiljaa talkoissa, ja huoltotyötä riittää tietysti tuleville vuosillekin.

Talkooväkeä on Auran mukaan ollut vähän, mutta pieni joukko on sitäkin ahkerampi ja aktiivisempi. Jos sydämesi sykkii viihtyisälle puutarhaympäristölle tai perennoille, Yrttien toimintaan pääsee mukaan ilmoittautumalla Aura Loikkaselle. Tehtäviä löytyy niin talkoissa kuin puutarhan kukkaistutusten viikoittaisissa kasteluvuoroissa. Kiitokseksi saa Pakila-lippuja, joilla pääsee saunaan tai saa kesäkahvilasta herkkuja.

Lisäksi talkootyö on oiva kanava puutarhan porukkaan. Erityisesti uusille jäsenille sieltä voi löytyä kullannarvoisia neuvoja ja vinkkejä, sekä kiehtovia tarinoita.

Kevät- ja syystalkoot ovat isompi voimannostus, ja pitkin kesää järjestetään pienempiä huoltotalkoita, joissa kitketään porukalla kukkapenkkiä tai suunnitellaan uusia istutuksia.

Yhteisöllisyys on yksi siirtolapuutarhaelämän ihanista erikoispiirteistä, ja talkootoimintaan ovat lämpimästi tervetulleita kaikki puutarhan asukit. ■

LUONNON MONI-MUOTOISUUTTA ETSIMÄSSÄ

TEKSTI JA KUVAT SAKARI SARHO

Biologi Leena Luoto oli taas saapunut puutarhaamme asiantuntijana Suomen Siirtolapuutarhaliiton järjestämälle luontokävelylle. Tällä kertaa hänen aiheenaan oli luonnon monimuotoisuus. Mitään luentoa emme menneet kuuntelemaan. Kysyinkin Wikiltä jälkikäteen ydinasioita, koska kiinnostus aiheeseen oli herännyt.

AVANLAJIKSIKO PYRKIVÄ?

Meitä oli iso joukko mökkiläisiä siirtyessämme kerhotalolta kuumana kesäiltana puutarhamme poluille. Biologi **Leena Luoto** johdatteli meidät heti luonnon monimuotoisuuden äärelle kehrääjätoukan valloittaman hortensianoksan alle. Tutkimuskankaan valkoiselle pohjalle kopisi mitä oudoimman näköisiä ryömijöitä ja vipeltäjiä. Pyjamaludekin esittäytyi. Se oli heti valmis syömään edellään vilistäviä ötököitä. Se ei voi luonnolleen mitään. Voisiko se kuulua avainlajeihin? Tuleekohan tästä punkille paineita?

WIKI: Tietyn ekosysteemin toiminnassa avainlajit ovat tärkeässä asemassa. Niiden häviäminen johtaisi monen muunkin lajin häviämiseen. Tuleekohan tästä luteelle paineita?

AISTIEN MAAILMA

Luonnon monimuotoisuuden merkeissä etenevä mökkiläisten joukko seurasi opasta innolla. Nautittiin myös silmänruokaa jäämällä usein ihastelemaan valtavien pensasruusujen kukkimista. Hajutestejä tehden todettiin, miten erilaisia aromeja ruusuissakin on. Nämä aistitiedot todistivat osaltaan luonnon monimuotoisuutta. Sitten saavuttiin pikkuparkkipaikan läheiselle niittykasvien alueelle.

NIITYKASVIEN ALUE

Tämä retken alussa valittu pääkohde oli alue, jota on vuosien ajan kunnostettu niittykasveille sopivaksi. Saavuimme niitylle epätietoisina siitä, missä kunnossa tämä erilainen kasvuympäristö olisi. Tälle meidän pienelle elinympä-

ristön suojelukohteellemme, niitylle saavuttuamme retken asiantuntija Leena Luoto oli tyytyväinen. Hän oli suorastaan innostunut ja niittyimme sai täydet pisteet. Etsimme siellä kasvavia niittykasveja yhdessä. Lukumääräisesti niitä kertyi iso määrä ja auringonkin vaikutuksen näki selvästi. Alueemme kuusi-aidan katveessa oli rehevää kasvustoa, kun taas paahteessa selvästi niukempaa. Sijainti ja sijainti, sillä on suuri merkitys. Alueemme iso koirapopulaatio sai erityismaininnan. Niiden merkkaukset vaikuttavat myös kasvuympäristöön – luontoonhan nekin kuuluvat.

WIKI: Biodiversiteetti tarkoittaa elämän monimuotoisuutta kaikissa muodoissaan planeetallamme. Se kattaa lajien määrän, niiden geneettisen variaation moninaisuuden sekä eri elämän muotojen vuorovaikutuksen monimutkaisissa ekosysteemeissä. Biodiversiteetti on nykyään keskeinen ekologisen tutkimuksen ja luonnonsuojelun kohde.

TUHOLAISET?

Luonnon monimuotoisuuden piiriin kuuluvat myös eliöt, joita ihminen nimittää tuhohyönteisiksi. Niihin tutustuimme, kun kävelimme erilaisten pensaiden ohi. Näimme pensaiden lehtiä ravinnokseen käyttävien hyönteisten vierailujen jäljet. Vattupensaiden, luumu- ja omenapuiden lehdistä olevat reiät osoittivat, että joillekin hyönteisille kelpaavat vain lehdet, ihmisille hedelmät.

WIKI: Maapallon biodiversiteetti on nopeasti vähenemässä ihmisten toiminnan seurauksena. Suurin syy on ruoantuotanto. Hyönteisiä

hävitetään hyönteismyrkkyillä sekä tuhotaan niiden asuinympäristönään käyttämää kasvillisuutta.

Ihmisten olisi ajateltava pieneliöitä ja jätettävä myrkyttämättä niiden ravinto. Ruokailevat kirvat ja punkit olivat tehneet reikiä lehtiin. Jäljet näkyivät muun muassa ruoste- ja haulitautina niissä. Kyllä luonnosta pitäisi riittää jaettavaa kaikille.

POLTTEELTA SUOJAUTUMINEN

Helteisen auringon alta valtavan salavapuun varjoon päästyämme ympärillämme levittäytyi matalaksi leikattu nurmikkoalue hyvin ja tehokkaasti leikattuna. Se sai asiantuntijaltamme kuitenkin kritiikkiä. Hän ehdotti otettavaksi käyttöön Tanskan mallin: siellä tällaisten alueiden annetaan kasvaa melko korkeaksi. Korkeampi kasvusto pitää maaperän hyvinvoivana ja eliöt kiittävät. Me pääsemme salavapuun varjoon, kasvit eivät.

Ilmaston lämpeneminen pahentaa monimuotoisuuden tuhoutumista. Tropiikin lajit leviävät pohjoisemmaksi. Suomessa jalo-puut lisääntyvät. Seurauksena monimuotoisuus kyllä lisääntyy, mutta eliölajien on vaikea siirtyä uusille alueille.

WIKI: Ilmaston lämpeneminen pahentaa monimuotoisuuden tuhoutumista. Tropiikin lajit leviävät pohjoisemmaksi. Suomessa jalo-puut lisääntyvät. Seurauksena monimuotoisuus lisääntyy, mutta eliölajien on vaikea siirtyä uusille alueille. Tällöin laji voi kadota.

Lyhyen kävelyn aikana ei mittavaan aiheeseen ollut mahdollista kaivautua pintaa syvemmälle. Retki oli kuitenkin hyvin mielenkiintoinen ja innosti osanottajia varmaan perehtymään luonnon monimuotoisuuden tarkkailuun ympäristössään. Luontoretkeläisiäkin Wikipedia kuitenkin muistuttaa:

WIKI: Suomen perustuslain mukaan vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu Suomessa kaikille. ■

VEHREÄN ORAPIHLAJA-AIDAN SALAISUUS

Palstakatselmuksissa annetaan huomautuksia ylivoimaisesti eniten aidan korkeudesta ja leveydestä. Jos pensasaita on venähtänyt joka suuntaan ylimitoille, kaventaminen ja maldaminen tuntuu häijyltä eikä lopputulos välttämättä hivele silmää.

Papu kokosi vinkkejä aidan huoltoleikkaukseen ja alasleikkaukseen. Lohtuna heille, jot-

ka päätyvät alasleikkaukseen: pensas kasvaa hyvään mittaan jo muutamassa kesässä.

HUOLTOLEIKKAUS

Jotta aidanne on kauttaaltaan tuuhea, se tarvitsee valoa sisuksiinsa saakka. Tämän vuoksi vuosittainen huoltoleikkaus on tärkeä osa hyvinvoivan orapihlaja-aidan ylläpitoa. Kasvun kannalta oikein muotoiltu aita on ylhäältä kapeampi kuin alhaalta. Näin aidan alaosaakin saa valoa ja säilyttää vehreytensä.

Viistoksi leikattu yläosa kestää paremmin lumikuormaa.

Vanha aidanne leikataan juhannuksen tietämillä, ja näinhän valtaosa puutarhureista tekeekin. Tällöin leikataan uutta kasvustoa pois ja poistetaan kuivuneet rangat. Jos kasvunvara vielä on (korkeudessa tai leveydessä), uutta kasvustoa jätetään muutaman sentin verran tuuheuttamaan aita. Loppukesästä voi vielä siistiä tupsuja pois, jos kasvu on epätasaista.

Orapihlajan vuosikasvu on hentoista ja piikit vielä pehmeitä, ja ne kompostoituvat hyvin.

ALASLEIKKAUS JA UDELLEEN KASVATUS

Vanhalla orapihlajalla on vahvat juuret, ja pensas lähtee nopeasti uuteen kasvuun. Puolittaisen alasleikkaus ei tuota hyvää tulosta, vaan aita kannattaa kertakärsimyksellä leikata tappiin, noin 15–20 senttimetriin.

Leikkaus tehdään aikaisin keväällä ennen silmujen puhkeamista. Poista varovasti vanhat, juuresta kuivuneet oksat, jotta uudella on tilaa kasvaa. Puhdistu myös pensaiden kasvualusta rikkaruohoista. Anna lannoitetta.

Seuraavina vuosina pensasta kannattaa leikata aikaisin keväällä. Edellisen vuoden kasvua

jätetään parikymmentä senttiä aidan latvaan ja muutama sentti sivuun. Kavenna leikatessa aidan yläosaa. Uutta kasvustoa leikataan uudelleen juhannuksen aikaan, jolloin tuoretta kasvustoa jätetään muutamia senttejä.

AIDAN LYHENTÄMINEN

Jos kuitenkin haluat kokeilla liian kookkaaksi kasvaneen aidan lyhentämistä alasleikkauksen sijasta, leikkaa pensas reippaasti matalammaksi kuin tavoittelemasi korkeus on. Pensas lähtee kasvuun leikkauskohdasta, joten tarkalleen 140 senttiin leikkaaminen ei auta kasvattamaan tuuhea aita.

LANNOITUS

Orapihlaja pitää kalkista, ja sitä suositellaan annettavaksi keväisin ja syksyisin. Lisäksi kasvia kannattaa helliä kevätlannoitteella.

Lähteet: Meillä kotona, Yle, Kekkila

TIESITKÖ TÄMÄN?

Orapihlaja kuuluu ruusukasvien heimoon ja voi luonnonvaraisena elää jopa 500 vuotiaaksi.

KRIITTISET MITAT

- pensasaidan korkeus 140 cm (poikkeus: Vaahterapolulla pääportilta kerhotalolle 160 cm)
- pensasaidan leveys 60 cm
- huoltokäytävälle johtava aukko pidettävä avoinna, leveys 60 cm; tarkista, että orapihlaja-aitasi ei levitä oksiaan huoltokäytävän päälle
- portin pensaskaari pidetään korkeuttaan kapeampana

MIELUUMMIN KÄYTETTYÄ KUIN UUTTA

TEKSTI JA KUVAT LEILA TIMONEN, MAIKKU LIEDENPOHJA

Maikku Liedenpohja käyttää aikaa ja energiaa kiertotalouden periaatteiden mukaiseen puutarhanhoitoon ja mökkeilyyn. Se on pieniäkin arkipäivän tekoja, mutta myös suunnitelmallista itsensä kehittämistä ja vaivannäköä, jotta visiot muuttuvat todeksi.

Meillä siirtolapuutarhureilla on huippuhienot mahdollisuudet edistää kestäviä elämäntapoja ja vähentää omien valintojemme vaikutusta ympäristöön. Meiltä luonnistuu niin lajittelu ja kompostointi kuin pöriäisten suojeleminen ja vastuullinen viljelykin. Tarpeeton tavara vaihtaa omistajaa Facebookissa tai kierrätysshyllyssä.

Pajupolulla nyt neljättä kesää mökkeileväle **Maikku Liedenpohjalle** nämä ovat harkittuja ratkaisuja.

— Hankin mielummin käytettyä kuin uutta, jotta jätettä syntyisi mahdollisimman vähän. Mietin aina, voinko vielä hyödyntää rikkoutuneita tavaroita johonkin uuteen. Se on myös pakon sanelemaan, sillä ei ole rahaa teettää tai ostaa uutena kaikkea sitä, mitä haluan.

Tontilla on paljon viljelyalaa (ja lisää on suunnitteilla), neljä kompostoria kiertonsa eri vaiheissa, järeät sade- ja talousvesien keruuas-

tiat, huussissa pissakannu ja keittiössä lajitteluasiat. Ulkosuihku on rakennettu käytöstä poistetun metallisen pergolan rungosta. Omenapuun takana on jemmassa jo vuosikymmeniä nähnyt haketin. Kaikella on paikkansa ja tarkoituksensa.

PITKÄN TÄHTÄIMEN SUUNNITELMIA

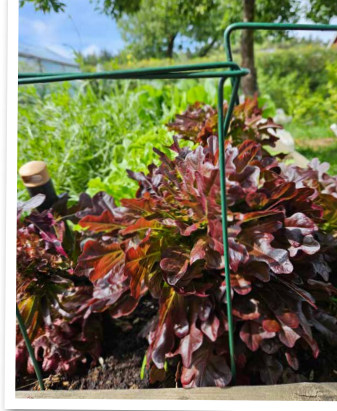
Maikun ideologiaa kuvastaa hyvin pitkän tähtäyksen suunnitelma rakentaa itse kasvihuone kierrätysmateriaaleista. Se ei tosiaan ole hetken päähänpisto, vaan vuosien mittainen projekti. Sellainen on tietysti mökki ja pihakin, joita hän on jo muokannut mieleisekseen ja suunnittelee uusia projekteja tuleville vuosille.

— Olen kerännyt kasvihuoneen perustuksiin tarvittavia vanhoja tiiliä ja ikkunoita pitkään.

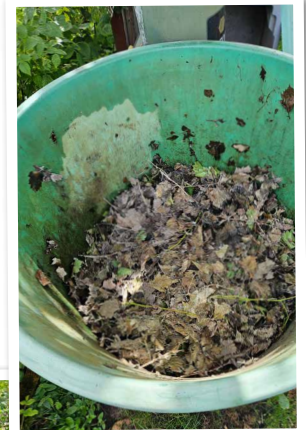
▼ **KASVIHUONEEN** paikka on jo päätetty ja perustuksia mallailtu vanhoilla tiilillä. Edessä on vanhojen ikkunoiden kunnostustyö ennen rakennusurakkaa.

▲ **RISUT** ja vadelman oksat mahtuvat varsin pieneen tilaan haketuksen jälkeen. Niitä Maikku käyttää kompostin kuivikkeena.

► **ORAPIHLAJA-AIDAN** vuosikasvu on tallessa saavissa. Osa päätyy kasvi-maallemme lämpöpenkeihin, osa hieman pehmittämään kompostoriin.

▲ **LAVAKAULUKSESSA** pörhistelee komeita salaatteja. — Tuon äidiltä ruokkusalaatin jämmät tänne ja istutan maahan. Juuri kaivoin hänelle tuoretta, uudelleen kasvanutta ruokkusalaattia viemiseksi, Maikku sanoo.

Seuraan [Tori.fi:n](https://tori.fi/) ilmoituksia ja käyn hakemassa materiaaleja milloin mistäkin. Pientä puutavaraa voi saada ilmaiseksi Bauhausin takapihan roskiksestakin, Maikku vinkkaa.

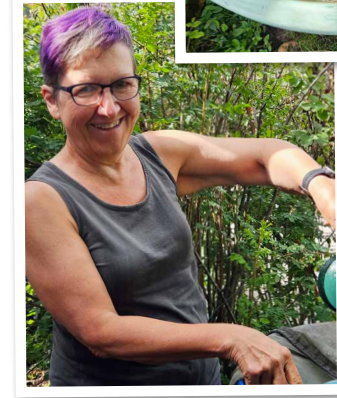
Ilmainen on harvoin täydellistä, eivätkä monen malliset ja kokoiset ikkunat tosiaankaan näytä uusilta. Miten niistä syntyy kestävä kasvihuone?

— Osia pitää olla runsaasti, jotta niistä saa soviteltua sopivat osat rakennelmaan. Pokat saavat olla huonokuntoisia, eikä haittaa vaikka jotkut ikkunalasit on rikki. Käyn talvisin työväenopiston kursseilla, jotta opin kunnostamaan huonekaluja ja ikkunoita. Nyt osaan leikata lasiakin oikein.

OPPIA JA HENKISTÄ KASVUA

Kunnostus- ja rakennustöihin ryhtyminen vaatii hieman itsensä härkkimistä, jos työt eivät ole ennalta tuttuja eivätkä askarteluhommat tunnu omilta. Maikku sanoo olleensa pienestä pitäen kiinnostunut teknisistä töistä, vaikka ei niitä koulussa — eikä edes isän kanssa — saanut oppia. Nytkin esimerkiksi koneiden käyttöön tai oikeisiin työvaiheisiin on haettava ohjeita Youtubesta.

Haasteita aiheuttaa välillä sekin, että joi-takin työvaiheita on kutakuinkin mahdoton-

▲ **MÖKIN** ja varaston nurkilla on isot vesitynnyrit, jotka heinäkuun sateissa täyttyivät piripintaan. Kaikki talousvesi raejuustopurkin huuhteluvedestä alkaen hyödynnetään kastelussa.

ta tehdä yksin — yhdet kädet tai voimat eivät riitä. Mietimme yhdessä, voisiko naapuriapua koordinoida paremmin, jotta yksin mökkiä ja palstaa pitävät saisivat enemmän tukea ja apua toisistaan.

Käsilä tekeminen ja projektien valmistuminen on ollut palkitsevaa. — Samalla kun toteutan haaveitani, opin uutta ja kehityn ihmisenä. Tässä pitää sietää keskeneräisyyttä, koska projektien suunnittelu ja valmistuminen voi viedä vuosia. Elämäntilanteeni mahdollistaa sen, että voin käyttää tähän paljon aikaa ja energiaa, loppuvuodesta eläkepäiville siirtyvä Maikku toteaa. ■

MIES JA TAMMI

TEKSTI JA KUVAT LEILA TIMONEN

Pajupolun perimmäisessä kulmassa kasvaa Kari Hakaraudan pikkukundina istuttama tammi. Kartsana kaikki mut tuntee, sanoo Hakarauta. Nyt tutustutaan myös tammen historiaan.

Kohta viisikymppinen tammi Pajupolun päädyssä ei ole sinällään harvinaisuus. Kerhotalon aukiolla varjoa tarjoaa monta kertaluokkaa tuuheampi ja rungottaan paksumpi tammi, joka on lahjoitus Peltolan siirtolapuutarhalta. Nyt **Kartsa** on luvannut kertoa oman tammensa historiasta. Ja siinä samalla muuta-kin muistoja lapsuuden Pakilasta.

MUTSIN MÖKKI

Hakaraudan perhe vietti ensimmäistä Pakila-kesää vuonna 1969. – Olin silloin kuusivuotias ja pikkubroidi kolme. Mökki oli mutsin juttu, faija yöpyi täällä vain pari yötä kesässä. Hän tuli tänne kuusnelosella päivän lehteä lukemaan ja palasi illalla kaupunkiin, Kartsa kertoo.

Sirkka Hakarauta kävi Pakilasta käsin töissä keskustassa. Pojat jäivät ajan tapaan päi-

väksi omine nokkineen mökille. Pikkuväljen perään katsominen oli Kartsan hommia, mutta kun kylässä pyöri kersoja kuin melukylässä, naapurusto piti silmällä kaikkien lapsia.

– Mökillä oli aina viiskytpennisiä ja markkoja. Jos oli oikeaa asiaa, niin kerhotalon edessä olevasta puhelinkioskista sai käydä soittamassa mutsille, Kartsa toteaa.

KANNELMÄEN TAMMITULIAINEN

70-luvun alussa perhe muutti pois asfalttivedakosta, Kannelmäkeen. Äiti halusi perheen kasvavat pojat Kalliota turvallisempaan kasvuympäristöön. – Kantsussahan oli siihen aikaan kaiken maailman paheet, naureskelee Kartsa nyt muuttopuuhien motiiville.

Alkusyksyisessä Kannelmäessä 1973 Kartsa keräili kavereiden kanssa tammenterhoja. Mihin käyttöön, sitä ei tarinan kertoja muista. Näiltä reissuilta terhoja kulkeutui taskussa kotiin.

– Sain jostain päähäni, että istutan tammenterhon kukkaruokkuun. Äiti opetti, miten se tehdään. Jotenkin terho onnistui itämään ja talven jälkeen ruukussa oli pieni taimi. Sanoin, että haluan viedä sen Pakilaan. Mutsi kuitenkin kielsi istuttamasta sitä mökin pihalle, sillä puut ei kuulu puutarhaan.

SIVUJUONENA ÄIDISTÄ JA VÄHÄN TOUHOSTAKIN

Tammen istutuksen ja kasvuprosessin kannalta tarinaa täytyy nyt hieman laajentaa. Anne-taan Kartsan kertoa:

– Mutsi oli supliikki Karjalan siirtolainen, jolla oli puhelinnumero muun muassa kaupungilla siirtolapuutarhojen hoidosta vastaavalle. Näin hän oli saanut puhuttua mökin vieressä

olevan viljelypalstan vuokralle. Samalla tavalla hän siinä viljelyn lopetettuaan sai sovittua, että viljelyala laitetaan nurmelle eikä anneta eteenpäin jollekin muulle mammalle.

Palstalla Kartsan äiti kasvatti vihannekset ja juurekset perheelle. Ja kasvimaan päätyyn tammen istutuslupa heltisi. – Mutsi sanoi, että taimea pitää kastella ja mä kannoin sille siten vettä.

Tammen ensimmäiset vuodet olivat taistelu eloonjäämisestä. Näkyvin uhka oli **Touho**, mutta kyllä jäniksetkin kävivät puuta järsimässä.

– Puutarhan yhteisten alueiden nurtsin leikkaamisesta vastasi kaupungilla töissä ollut, Touhoksi kutsuttu, juro mies. Touho oli vähän pelottavakin, klenkkasi toista jalkaa ehkä sodan peruja. Äiti saattoi häntä ohjeistaakin, mutta Touho ajoi tammen matalaksi.

DYYKKAUSTA JA MÄKIAUTOJA

Pistäydytään vielä 70-luvun Pakilassa poikien kanssa. Miltä Pajupolun kulmat näyttivät ja mitä koltiaiset puuhasivat?

– Siihen aikaan tuossa kulmassa oli isot yhteishuussit ja jäteasema. Sieltä dyykattiin vanhoja lastenvaunuja ja varaosia mäkiautoihin, joilla laskettiin metsän reunasta Katajapolulle. Olennainen osa pikkupojan elämää oli dyykkaaminen.

Noihin päiviin asti kaikki mökit olivat yksinkertaisia perusmökkejä, mutta 70-luvun alkuvuosina käynnistyi verantojen rakentamismuoto. Hakarautojen mökkiinkin sellainen saatiin vuonna -74:

– Faija ei rakentamishommia osannut, joten verannan tekoon palkattiin rakentajat. Muistan, kun äiti ihmetteli, tuleeko työstä mitään, kun miehille alko maistui.

– Täällä oli oma kesäelämä ja kesäfrendit. Muksuja oli ihan hirveesti. Uimarannalla tavattiin, käytiin onkimassa, leikkimässä metsän juoksuhaudoissa ja bunkkereissa tai kartanon vajoissa penkomassa romuja ja talleilla ampu-massa rottia.

Arvelen Kartsalle, että iso poikalauma olisi tehnyt kolttosiaakin. Ihan heti sellaista ei

muistunut mieleen, sillä kotikasvatus oli tiukka ja lapset kohtuu kilttejä. Kuitenkin, ”rikoksen jo vanhennuttua”, Kartsa paljastaa puhelinkoppiin liittyvän koiruuden:

– Laitettiin purkka kolikkopuhelimen palautusaukkoon, ja kerran päivässä tarkastettiin, oliko palautusrahoja jäänyt jemmaan. Sieltä saattoi saada jopa pari kolme markkaa, jotka käytettiin kerhotalon kioskilla tai Eltsussa, joka oli suunnilleen tuossa Nurin kioskin kohdalla.

TAMMI JATKAA KASVUAAN, MUTTA KUINKA KAUAN?

Kasvimaan päädyssä oli varmasti ravinteikasta kompostimultaa, mistä pieni puu sai kasvovoimaa. Vuodet vaihtuivat. Tammenterhosta varttui nuori puu, vasta pian viisikymppinen.

Ojan reunalla kasvava tammi on saanut keväällä osuaa ruoppauksen yhteydessä, mutta on muuten elinvoimainen ja vehreä. Pian oksistosta varisee tammenterhoja, tämän päivän lasten leikkeihin ja oravien talvivarastoihin.

– Netistä olen katsonut kuvia vanhoista tammista. Mikään ei voi elää 150-vuotiaaksi, jos ei ole ensin ollut 50-vuotias. Ei puut itses-tään putkahtele. Olisin kyllä pahoillani, jos tuo puu kaadettaisiin esimerkiksi uusien mökkien rakentamisen alta. Siinä tilanteessa laitan itse-ni ketjulla kiinni siihen, sen lupaan!, Kartsa hö-rähtää ja puolustaa omaa tammeaan. ■

MÖKIN HISTORIA KERTOO PALJON

TEKSTI JA KUVAT SAKARI SARHO

Olemme asuneet mökillämme nyt 3 vuotta. Näiden vuosien aikana on mökki kerryttänyt meidän ja siinä ennen asuvien yhteistä historiaa.

Kolmen vuoden aikana on mökin tarina alkanut kiinnostaa. Meitä ennen ovat mökissämme asuneet ensin poika 1950-luvulta perheineen, sitten mestari puutarhurivaimoineen 1970-luvulta ja viimeksi mökkiin muuttivat Lidmanit. **Heli Lidman** oli toiminut kauan ydistyksemme sihteerinä.

POIKA 1950-LUVULTA

Poika 1950-luvulta ajoi pari vuotta sitten polkupyörällään mökin keittiön ikkunan alta, kun pesin astioita. Hän ei ollut tietenkään enää poi-

ka, vaan ikäiseni, 1950-luvun alussa syntynyt. Mies innostui kertomaan juttuja mökistä.

Miehen perhe, isä, äiti ja kaksi lasta olivat muuttaneet 1940-luvun lopulla mökkiin. Kaikki kesät vietettiin sitten Pakilan mökkikylässä. Yhtenä harrastuksena kesäisin oli neliskulmaisten betonisten puutarhalaattojen valaminen, joilla voitiin kattaa käytäviä ja pihapolkuja.

Erityisen mielenkiintoinen juttu käsitteli sähköä. Mökkikylään ei ollut vielä vedetty sähkölinjaa. Tämän mökin vieressä jo silloin olleen kuusiaidan toiselle puolelle oli kaupunki kuitenkin jo vetänyt sähköt sähkötolppaan. Koska tolppa oli sopivasti mökkiä vastapäätä Klaukkalantiellä, vedettiin sieltä yksityinen sähköjohto siirtolapuutarhan puolelle kuusiaidan ylitse mökkiin. Se oli ensimmäinen sähköliittymä mökkikylässä. Siitä alkoi sähköistämisen Pakilan siirtolapuutarhassa.

MESTARI JA PUUTARHURIVAIMO

Mökin seuraavat asukkaat 1970-luvulla olivat mestari puutarhurivaimoineen. Mestari oli käsityön huippuosaaja. Hän päälysty kaikki mökin sisätilan pinnat, missä se vain oli mahdollista. Hän asensi teak-puiset muovipäällysteiset seinäpaneelit joka puolelle. Niitä on ullakon seinistä ja tukipilareista lähtien alas kuistin seinille asti. Sieltä ne leviävät huoneiden katoille ja hyppäävät vielä vajan seinille sekä kattoon. Ovathan ne hienoja, kun on yhtenäisen ilme suoraan 1970-luvulta. Vaikutelma on kuitenkin tummanpuoleinen ja pimeä meidän silmissämme.

Mestarin puutarhurivaimo on omalta osaltaan tehnyt myös näyttävää jälkeä vuosien saatossa. Perennat nousevat hallitusti keskuskäytävän reunustamina ja niiden paikat ovat, niin ainakin ajattelempa, ammattimaisen puutarhurin valitsemat. Sitä osoittaa sekin, että meidän tehtäväksemme on jäänyt enemmänkin vaalia tuota kasvikokonaisuutta pysymään kuosissaan.

MEITÄ EDELTÄVÄT LIDMANIT

He olivat edelleen hoitaneet mökkiä ja sen isticuksia todella huolella ja tämä on ollut nyt meidänkin tavoitteemme. Mökiltä löytyikin suuri määrä puutarhanhoidossa tarvittavia välineitä. Pienen mökkikeittiön astiatkin tulivat hyvään käyttöön. Saimme myös paljon käytännön tietoa paikan ylläpidosta Heliltä ja kuulimme kokemuksia mökkikylässä asumisesta, olihan hän ollut yhdistyksemme sihteerinä vuosikautia.

HISTORIA JATKAA KULKUAAN

Kukin mökkilläinen muokkaa mökinsä ja puutarhansa mieleisekseen – niin mekin.

1970-luvun tummasävyinen tupa kaipasi valoisaampaa vaikutelmaa. Viime kesän päätteeksi parin viikon aikana mökin tarinaan tuli uusi luku sen osalta. Tumma seinä ja katto saivat valkoisen puupaneelin ja seinät vaalean beigen värisen paperitapetin. Loput seinät maalattiin valkoisiksi. Linoleumin alta paljastui lautalattia, joka maalattiin. Tupa on nyt valoisa!

Mökissämme on ollut käytössä vain valovirta, voimavirtaa ei ollut vedetty sähkökaapista pidemmälle. Siihenkin teimme muutoksen: voimavirtakaapeli vedettiin eteisestä ullakon kautta keittiöön. Perinteisellä sähköhellalla on nyt voimaa kypsentää pannukakut ja pullat kunnolla. Valovirtaa käyttävät Miniuunit siirtyvät historian romukoppaan.

OMA TUPA, OMA LUPA

Ostetusta mökistä tulee oma vasta silloin, kun sitä remontoi mieleisekseen. Oma mökki herää eloon, kun sen historiasta tietää jotain. Sillä voi olla paljon kerrottavaa, samoin puutarhan kukilla ja omenapuilla. Mökin historiaa tuntevalle oma mökki on enemmän oma. ■

MUOVISTA JA ROMUSTA

Papun ”toimitus” sai ehdotuksen julkaista lehdessä jutun muovin käytöstä ja korvaamisesta puutarhaviljelyssä. Pieni googlailu jo osoitti, että ihan helpolla ei tule löytämään tietolähteitä siirtolapuutarhurille muovituotteiden välttämistä. Ammattiviljelijöillekin tietoa muovien kierrätyksestä on alettu tuottaa vasta viime vuosina.

Sen verran kiperä asia kuitenkin, että aihe jäi hirttämään ja pulpahti pintaan kuin muovikorkki kukkapenkissä keväällä. Tosielämässä muistuttaja ei ollut muovikorkki, vaan haravaan tarttunut muovipressun säie. Suojasin nurmikkoon pressulla, kun kaivoin viheliäisen jättitardin juurakoita maasta.

Talven jäljiltä puutarha oli paljas ja palstan jokainen romunurkkakin näkyi Pukinmäen mäkärille asti. Muovi- ja romuinventaarin tekeminen oli helppoa terrassilta käsin. Näin loppukesästä vehreys armahtaa ja peittää kuljetusta odottavat romukasat omista, ja toivottavasti naapurinkin, silmistä.

Puutarhan ja mökinlaitossa kertyy yhtä sun toista poisvietävää: lahonneita laudanpätkiä, vääntyneitä terästankoja ja pensastukia, tatarin ja kanadanpiiskun juurakoita - sekä varsin paljon muovia eri muodoissaan. Oma lukunsa on tyhjät multa- ja lannoitesäkit ja taimistojen taimi- ja kukkaruukut, mutta muovia on parissa vuosikymmenessä päätynyt paljon maaperään myös suojauksissa ja kanttauksissa.

Olen joskus ammoisina aikoina suojannut kukkapenkin reunuksia ”käteväällä” muovisuulilla. Kävin uteliaisuuttani etsimässä reunanauhan. Se oli upponut syvälle

savimaahan ja kaikin voimin repimällä sain sen revittyä vuohenputkijuurakon alta pois.

Olen omalla toiminnallani aiheuttanut ja aiheuttamassa maaperän muovittumista. Paljaalla silmällä näkyessään muovisilpu on roskaa. Mutta muovista myös irtoaa kemikaaleja, jotka eivät maaperään kuulu, ja ajan kuluessa se murskautuu mikromuoviksi, joka kulkeutuu Vantaanjokeen, sieltä mereen, kaloihin, lintuihin ja ties minne.

Minusta ei ole ohjeiden jakajaksi, joten turvaudun lähinnä Hyötykasviyhdistyksen vinkkeihin:

- Käytä muovia harkiten ja valitse aina käyttötarkoitukseen sopiva tuote.
- Korvaa muovituote luonnonmateriaaleista valmistettuun tuotteeseen, jos sellainen on tarjolla.
- Poista haurastuva katemuovi ajoissa, jolloin saat sen ehjänä irti.
- Pitkäaikaiseen käyttöön tarkoitettu tuote on UV-suojattu.
- Biohajoavana markkinoitava muovikate ei useinkaan kompostoidu kotikompostissa ja sen hajoaminen pohjoisissa ympäristöolosuhteissa voi olla hidasta.
- Mikromuovilähteitä ovat katemateriaalien lisäksi jätevesilietepohjaiset lannoitteet.

Tänä syksynä poikkeuksellisesti hallitus päätti ottaa yhden sekajätelavan mökkiläisten isommille sekajätteille. 26.–27. voit tuoda kottikärryllisen sekajätettä kymppillä pois kuljetettavaksi. Jos olet poistanut muovia tai huopaa huoltokäytävältä, sen voit

tuoda maksutta Sorttiin vietäväksi. Ensi keväänä on jälleen aika mökkiläisten siivoustaikoille, jolloin voit lajitella muun muassa sekametalin, muovi- ja puujätteet omille lavoilleen. Molokit ovat – kuten aina muistutetaan – vain arkisia talousjätteitä varten.

- Leila

PS1. Vinkkinä Kivikon Sortti-aseman pitkiin jonoihin kyllästyneille: e-Sortissa voit maksaa lastin ennakkoon ja pääset viemään jätteesi ohituskaistaa pitkin nopeasti jäteasemalle. Lisätietoa: <https://esortti.hsy.fi/esortti/>

PS2. Tutkittua asiaa muoveista: Mikro-muovit maatalousmaassa - päästöt, vaikutukset ja vähentäminen -selvitys / Suomen ympäristökeskus luettavissa helda.helsinki.fi -portaalista

▲ **YLIMÄÄRÄISIÄ** taimiruukkuja voi tarjota taimistoille ja kauppuutarhoihin uudelleen käytettäväksi. HSY:n lajitteluohteiden mukaan pienet muoviruukut saa laittaa kiinteistön muovinkeräysastiaan, isot ruukut, sankot ja kanisterit on toimitettava Sortti-asemalle.

MISTÄ VIRTAA SÄHKÖAUTOON?

Ladattavien sähköautojen yleistyessä niitä näkyy myös puutarhan parkkipaikalla. Yhdistykseltä on kysytty mahdollisuutta rakentaa latauspisteitä sähköautoille. Asiaa tiedusteltiin Heleniltä. Valitettavasti vastaus oli kielteinen, koska lataustarve ei ole ympärivuotista.

Lähimmät latausasemat löyvät mm. Torpparinmäen K-kaupan ja S-marketin pihasta, Tammiston Citymarketin ja Lidlin pihoilta, Oulunkylän torilta ja Mustan Pekan parkkihallista.

ILMOITTAUDU KEVÄÄN PALVELUHAKEMISTOON

Puutarhalla on monentaitavaa väkeä ja myös mökkiläisiä, jotka ovat valmiita hankkimaan pieniä (ja isompiakin) palveluja. Mutta mistä teidät esimerkiksi pieniä sähköitä tekevät, vesiputkien ja -hanojen korjaajat, juhlapaoksen tekijät, hierojat, maalarit, rakennustaitoiset ja villapaitojen kutojat oikein löytää?

Jotta palvelujen kysyntä ja tarjonta kohtaisivat paremmin, varaamme ensi kevään Papun uudesta palveluhakemistosta ilmoitustilaa teille, jotka haluatte kertoa omista palveluistanne. Kriteerinä on, että olet Pakilan siirtolapuutarhan puutarhuri tai perheenjäsen ja haluat tarjota osaamistasi muille puutarhureille alueella.

► Toimi näin:

- kerro lyhyesti mitä palvelua tarjoat (kesällä 2024)
- mistä ja miten sinut tavoittaa
- mahd. hintatieto
- lähetä tiedot sähköpostitse psy.tiedotus@gmail.com

- Palveluhakemisto koostuu vain lyhyistä tekstimuotoisista perustiedoista, kuvia ei julkaista. Tiedot on lähetettävä viimeistään 17.3.2024.

OMENALAVAT + SEKALAVAEXTRA

Omenavuosi näyttää heikolta, mutta voihan se yllättääkin. Yhdistys tilaa omenalavat syksyllä 2–3 kertaa, tarpeesta riippuen. Ensimmäiset lavat ovat paikalla 26.–27.8. ja samalla kentälle tilataan sekajätelava. Voit tuoda palokujien katteena ollutta muovivaia huopaa tällä kertaa maksutta, muutoin maksu on 10 euroa kottikärryllinen. Muille jakeille (metallit, puu, yms) seuraava keräysaika on ensi keväänä.

PUUTARHURIN SYYSPUUHIA

Kesän vaihtuminen syksyyn tuo puutarhalle omat puuhansa. Mökkiä ja palstaa pitää hissukseen valmistella talven tuloon.

VEDET

Talous- ja kasteluvesien sulkemisesta ilmoitetaan yhdistyksen verkkosivuilla ja ilmoitustaululla. Kasteluvesi suljetaan syyskuun aikana, talousvesi syys-lokakuun vaihteessa.

- Sulje kastelu- ja talousvesien sulut.
- Putket tyhjennetään irrottamalla tyhjennystulpat. Varmimmin putket, letkut ja hanat tyhjenevät puhaltamalla niihin ilmaa. Varminta olisi puhaltaa paineilmaa putkeen, mutta kekseliäät ovat tyhjäneet vesikalusteita polkupyörän pumpulla tai täyteen puhalletulla ilmapallolla.
- Tyhjentämisen jälkeen kierrä tulpat kevyesti takaisin paikoilleen.
- Hanat kannattaa jättää auki, kunhan muistaa käydä sulkemassa ne keväällä ennen vesien kytkemistä päälle.
- Jos mökillä on lämminvesivaraaja, tyhjennä se ja irrota sähköpistoke pistorasiasta.
- Puutarhaletkut voi irrottaa liittimistä ja valuttaa vedet pois vaikkapa omenapuun oksalta roikottamalla.
- Tyhjennä sadevesiastiat.

SÄHKÖ

Jos jätät mökin tyhjilleen talveksi, varotoimenpiteenä voit sulkea sähköt mökin sähkökaapin pääkatkaisimesta.

- Tyhjennä, sulata ja puhdista kylmäsäilytyslaite, jätä ovi raolleen talveksi.
- Vie herkemmat sähkölaitteet kotivarastoon. Laitteet eivät välttämättä kestä kylmää ja kosteaa mökkiä.
- Erilaiset akut ja laturit (esim. trimmerit, porakoneet) kannattaa säilyttää talven yli lämpimässä kotivarastossa.

LÄMMITYS, KOSTEUDEN HALLINTA

- Varmista ennen talvea, että katto ja vesikourut ovat kunnossa. Ohjaa sadevedet pois mökin seinustalta.
- Talvella mökin lämmitystarve riippuu omista käyttötarpeista ja mökin varusteluista. Lämmitimiä ei pidä jättää päälle pitkäksi aikaa ilman valvontaa. Energiankulutuksen ja energiakustannusten kannalta vain kesä/syyskäyttöön eristettyä mökkiä ei kannattaisi pitää peruslämmöllä.
- Jos lämmität talvella ilmalämpöpumpulla, varmista ajoittain, että kondenssivesi ohjautuu pois mökin rakenteista. Ulkoyksikköön voi kerätyä lunta ja jäätä. Laitevalmistajan oppaassa on laitekohtaiset ohjeet ulkoyksikön talvihooltoon. Imuroi vähintään kerran kuukaudessa sisäyksikön suodattimet (myös kesällä).
- Kosteudenpoistoon mökissä voi hankkia tiesuola sisältäviä rasioita. Merisuola sukkahousuissa ja sanko alle saattaa tosin ajaa saman asian.

TYÖKALUT JA TARVIKKEET

- Puhdista puutarhan työkalut, ruukut ja ämpärit syksyllä.
- Jos työkaluissa on ruostetta, poista se ensin pehmeällä teräsvillalla tai -harjalla.
- Teroita sakset, kanttausraudat ja pistolapiot.
- Pese, kuivaa ja öljyä työkalut ennen kuivaan talvisäilöön laittamista.

SUOJAA JA LUKITSE

- Siirrä suojaan tai pressun alle puutarhakalusteet.
- Viritä kesäkeittiöön, pesukatokseen tai terassille pressu koukuilla ja köydellä, niin saat lisää suojattua säilytystilaa vaikkapa ruukuille tai kalusteille.
- Varmista, että ikkunat ovat salvassa sekä mökin ja varaston lukitukset kunnossa.

ILMOITA VAHINGOISTA

- Piipahda mökillä myös talvella ja tarkista, että paikat ovat kunnossa ja suojaukset ehjiä.
- Jos huomaat naapurustossa ongelmia (esim. tuulenkaatoja, rikkoutuneita rakenteita), ilmoita asiasta eteenpäin suoraan naapurillesi tai tarvittaessa yhdistyksen hallituksen kautta. Kun tieto tavoittaa nopeasti, vahinkoja voi minimoida.
- Varmista, että ikkunat ovat salvassa sekä mökin ja varaston lukitukset kunnossa.

SYKSYN TAPAHTUMAT

Puutarhalla tapahtuu vielä elo- ja syyskuussakin

Kesän viimeinen **jumppa** maanantaina 14.8. klo 18 Kerhotalolla.

Elojuhlat lauantaina 19.8., lohko 3 järjestää.

Lasten olympialaiset myös ennen elojuhlia, ilmoittautuminen Kerhotalolla klo 11.

Hallituksen kahvila puutarhureille sunnuntaina 20.8. klo 12–14.

Elokirppis sunnuntaina 27.8. klo 11–14 Kerhotalolla. Myyjät ajoissa paikalle!
Voit myös pitää pihakirppiksen samaan aikaan, pihakirppislista ilmoitustaululla.

Akvarellimaalausta tiistaisin klo 16.30 Kerhotalolla 19.9. saakka.

Yhdistyksen syyskokous sunnuntaina 24.9. Kerhotalolla. Kutsu tulee sähköpostiisi.

Sauna

- tiistaisin 29.8. saakka
- torstaisin 31.8. saakka
- lauantaisin 30.9. saakka

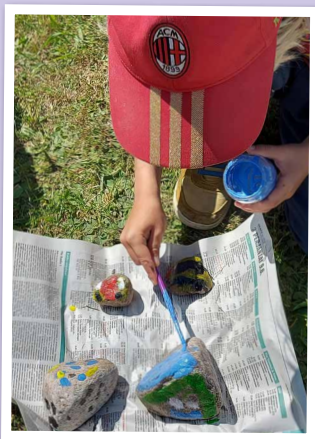
Yrttien ja saunan talkoista ilmoitetaan erikseen ilmoitustaululla.

ETSINTÄKUULUTUS!

Onko sinulla jokin taito, jota voisit opettaa lapsille tai nuorille? Oletko hyvä tekemään linnunpönttöjä, askartelemaan tai piirtämään, musisoimaan, vetämään pihaleikkejä tai ohjaamaan nuorille lautapelikerhoa?

Haemme innostuneita aikuisia vetämään puutarhan pienelle väelle kertakursseja erilaisista taidoista ja tekemisistä. Sinun ei siis tarvitse sitoutua koko kesän kestävään kerhotoimintaan, vaan haluamme tarjota lapsille mahdollisuuden kokeilla erilaisia harrastuksia ja puuhailuja – sekä sinulle matalan kynnyksen muutaman tunnin talkootyöhön.

Voit ilmoittautua jo nyt lasten ja nuorten toimikunnan vetäjälle **Marja Laukkaselle**. Pistä tekstari tai whatsapp-viesti numeroon: 050 591 9889.

▲ **KESÄKUUSSA**
maalattiin kiviä kerhiksellä.